

Základné požiadavky na zariadenia starostlivosti o ľudské telo - SOLÁRIUM

I. Charakteristika

Prevádzka solária je v zmysle § 23 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zaradená do kategórie zariadení starostlivosti o ľudské telo (ďalej len „ZSoLT“). Do tejto kategórie sa zaraďujú prevádzky, ktoré verejnosti poskytujú nezdravotnícku starostlivosť a služby zamerané na úpravu telesného vzhľadu a estetické aspekty, kondičnú podporu a podporovanie zdravia. Ide o služby so znakmi epidemiologicky závažných činností, t. j. takých pracovných činností, ktorými možno pri zanedbaní postupov správnej praxe a pri nedodržaní zásad osobnej hygieny spôsobiť vznik alebo šírenie prenosného ochorenia.

II. Stavebno-technické riešenie prevádzky

Zariadenia starostlivosti o ľudské telo možno prevádzkovať, len ak spĺňajú požiadavky na stavebno-technické riešenie, priestorové usporiadanie, vybavenie a vnútorné členenie ustanovené vyhláškou Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 554/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo v znení neskorších predpisov.

ZSoLT sa musí riešiť tak, aby tvorilo uzatvorený celok, stavebne a prevádzkovo oddelený od iných priestorov, ktoré nesúvisia s prevádzkou zariadenia.

Zariadenie musí mať zabezpečené osvetlenie podľa požiadaviek vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 541/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na osvetlenie pri práci v znení vyhlášky č. 206/2011 Z. z., vykurovanie a vetranie. Priestory zariadenia, v ktorých sa manipuluje s látkami s intenzívnym zápachom alebo s látkami so škodlivým účinkom, sa musia riešiť tak, aby sa zabezpečilo aj účinné nútené vetranie.

Zariadenie musí mať prívod pitnej vody a teplej vody. Požiadavky na kvalitu pitnej vody definuje vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 247/2017 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o kvalite pitnej vody, kontrole kvality pitnej vody, programe monitorovania a manažmente rizík pri zásobovaní pitnou vodou.

III. Všeobecné požiadavky na priestory

Nakoľko prevádzka ZSoLT je umiestnená v budove určenej pre verejnosť, je jej prevádzkovateľ povinný zabezpečiť kvalitu vnútorného ovzdušia budovy tak, aby

nepredstavovalo riziko v dôsledku prítomnosti fyzikálnych, chemických, biologických a iných zdraviu škodlivých faktorov a nebolo organolepticky zmenené.

Vnútorne prostredie budov musí spĺňať požiadavky na tepelno-vlhkostnú mikroklímu, vetranie a vykurovanie, požiadavky na osvetlenie, preslnenie a na iné druhy optického žiarenia podľa vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia.

Podlahy ZSoLT musia byť ľahko umývateľné, hladké, nešmykľavé a bez škár. V prevádzkových miestnostiach nesmú byť koberce. Steny v miestach, v ktorých môže dôjsť k ich znečisteniu, musia mať ľahko umývateľný a dezinfikovateľný povrch.

Jednotlivé predmety zariadenia musia byť taktiež ľahko čistiteľné a dezinfikovateľné.

Deliace konštrukcie v prevádzke solária, ktoré oddeľujú priestory s opaľovacím prístrojom od ostatných priestorov, sa musia riešiť tak, aby zamedzili nežiaducemu oslňovaniu svetlom zo zdrojov ultrafialového žiarenia v opaľovacom prístroji. Každá prevádzková miestnosť solária s opaľovacím prístrojom musí mať zabezpečené účinné nútené vetranie v zmysle požiadaviek vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z.

IV. Všeobecné požiadavky na dispozičné riešenie ZSoLT

V prevádzkach ZSoLT sa musia vytvárať podmienky na:

- a) oddelené skladovanie čistej bielizne a použitej bielizne,
- b) oddelené uloženie pomôcok na upratovanie,
- c) oddelené uloženie civilného odevu a pracovného odevu zamestnancov,
- d) odloženie odevov zákazníkov,
- e) čakanie na obsluhu.

Zariadenie musí mať k dispozícii záchod s umývadlom s výtokom pitnej vody a teplej vody, ktorý je umiestnený buď priamo v priestoroch ZSoLT alebo je prístupný z tej chodby v budove, z ktorej sa do tohto zariadenia vstupuje.

Zariadenie musí zodpovedať svojou veľkosťou vykonávaným úkonom. Na jedno pracovné kreslo musí pripadnúť najmenej 3 m² podlahovej plochy, na jedno ležadlo 6 m² podlahovej plochy a na vaničku na nohy 4 m² podlahovej plochy. Vzdialenosť pracovného miesta od miesta na čakanie na obsluhu musí byť najmenej 2 m.

Opalovací prístroj používaný v soláriu musí byť umiestnený v prevádzkovej miestnosti alebo kabíne, ktorá umožní dostatočnú voľnosť pohybu pri jeho prevádzke a údržbe.

V. Ďalšie požiadavky súvisiace s prevádzkovaním ZSoLT

Prevádzkovateľ ZSoLT je ďalej v prevádzke povinný:

- používať také pracovné postupy, prístroje, pracovné nástroje, pomôcky a prípravky, aby pri poskytovaní služby nedošlo k ohrozeniu zdravia alebo k poškodeniu zdravia,
- mať k dispozícii lekárničku prvej pomoci,
- poučiť osobu, ktorej poskytujú služby, o rizikách spojených s poskytovanou službou.

Prevádzkovateľ solária je ďalej povinný:

- dodržiavať limity ultrafialového žiarenia, uvedené v prílohe č. 2 vyhlášky MZ SR č. 554/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov
- viesť prevádzkovú dokumentáciu,
- umiestniť na viditeľnom mieste poučenie pre osoby, ktorým poskytuje služby.

Prevádzkovateľ musí mať vypracovaný a prostredníctvom RÚVZ schválený prevádzkový poriadok zariadenia, ktorý je súčasťou prevádzkovej dokumentácie, a ktorý musí obsahovať:

- identifikačné údaje prevádzkovateľa zariadenia,
- druh a spôsob poskytovania služieb, zdravotné kontraindikácie služieb a zakázané úkony pri poskytovaní služieb,
- podmienky prevádzky a zásady bezpečnosti a ochrany zdravia zákazníkov a zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zamestnancov zariadenia,
- návod na použitie prístrojov,
- zdravotné kontraindikácie použitia prístrojov,
- postup pri mechanickej očiste, dezinfekcii a sterilizácii pracovných nástrojov a prístrojov,
- postup pri mechanickej očiste a dezinfekcii povrchových plôch miestností a ich vybavenia,
- spôsob skladovania a manipulácie s bielizňou,

- spôsob a frekvenciu upratovania zariadenia,
- spôsob nakladania s odpadom, jeho odstraňovanie, frekvenciu vyprázdňovania odpadových nádob, ich čistenia a dezinfekcie.

Prevádzkový poriadok musí byť umiestnený v zariadení na vhodnom a viditeľnom mieste.

Prevádzkovateľ ZSoLT a jeho zamestnanci nesmú:

- manipulovať s jazvami,
- manipulovať s materskými znamienkami,
- robiť výkony na očnej spojovke a rohovke.

Prevádzkovateľ solária by v súlade s normou „STN EN 60335-2-27 Elektrické spotrebiče pre domácnosť a na podobné účely. Bezpečnosť. Časť 2-27: Osobitné požiadavky na spotrebiče určené na ožarovanie pokožky ultrafialovým a infračerveným žiarením (36 1055)“ nemal poskytovať služby zamerané na opaľovanie pokožky umelým zdrojom ultrafialového žiarenia osobám mladším ako 18 rokov.

Pracovné postupy v prevádzkach ZSoLT:

Plochy zariadení prichádzajúce do priameho kontaktu s telom zákazníka sa musia umývať a dezinfikovať po každom zákazníkovi.

Vlhká mechanická očista a dezinfekcia pracovných plôch, podláh a zariadení na osobnú hygienu sa musia vykonávať denne pred začatím alebo po skončení prevádzky a priebežne počas výkonu práce. Vlhká mechanická očista umývateľných povrchov stien a nábytku sa musí vykonávať raz týždenne.

Ak pri obsluhu zákazníka vzniká odpad, ten sa musí odstraňovať po každom zákazníkovi a zhromažďovať v uzatvárateľných nádobách; nádoby sa musia denne vyprázdňovať, čistiť a dezinfikovať.

Nebezpečný odpad sa musí ukladať do oddelených, uzatvárateľných, nepriepustných a mechanicky odolných, podľa možnosti spáliteľných nádob.

Základná oprava všetkých náterov zariadenia a maľovanie sa vykonávajú najmenej raz za päť rokov, pri viditeľnom znečistení alebo pri poškodení bezodkladne.

Pracovné prístroje, nástroje a pomôcky v prevádzkach ZSoLT:

Kontrola účinnosti sterilizátorov sa vykonáva bioindikátormi podľa požiadaviek vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 553/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia, a to vždy po inštalácii prístroja, po 200 sterilizačných cykloch (najmenej však raz ročne), pri pochybnostiach o sterilizačnej účinnosti a po každej oprave prístroja. Druh sterilizovaných nástrojov, parametre sterilizácie a dátum sterilizácie sa musia zaznamenávať do sterilizačného denníka.

Ak sa v zariadení používajú špeciálne prístroje alebo metódy, zákazník musí byť upozornený na možné kontraindikácie a zdravotné riziká a oboznámený so spôsobom ochrany zdravia a musia mu byť poskytnuté zodpovedajúce ochranné pomôcky.

Zamestnancom musia byť poskytnuté osobné ochranné pracovné prostriedky podľa druhu vykonávaných činností v zmysle požiadaviek vyplývajúcich z nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 395/2006 Z. z. o minimálnych požiadavkách na poskytovanie a používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov. Každý zamestnanec musí mať k dispozícii aj uterák a mydlo.

V zariadení musí byť na vhodnom a dostupnom mieste lekárnička prvej pomoci. Vybavenie lekárničky prvej pomoci pre zariadenia starostlivosti o ľudské telo je uvedené v prílohe č. 1 vyhlášky MZ SR č. 554/2007 Z. z.

V zariadení musí byť dostatočné množstvo bielizne, primerané predpokladanému počtu zákazníkov. Pre každého zákazníka sa musí používať čistá bielizeň. S bielizňou sa musí manipulovať tak, aby nedochádzalo k vzájomnému styku alebo zámene čistej bielizne a použitej bielizne.

Použitú bielizeň možno skladovať len v pracích alebo umývateľných a dezinfikovateľných obaloch alebo v obaloch na jednorazové použitie. Ak nie je použitá bielizeň odnášaná na pranie denne, po použití sa musí vysušiť na určenom mieste mimo prevádzkovej miestnosti, prípadne v sušiacom zariadení. Ak pranie použitej bielizne vykonáva prevádzkovateľ zariadenia, musí používať vyvárku a vypratá bielizeň sa musí vyžehliť. Vyvárku bielizne možno nahradiť praním pri nižších teplotách s použitím pracieho prostriedku s dezinfekčným účinkom.

Čistú bielizeň možno prepravovať do zariadenia, len ak je zabalená tak, aby sa zabránilo jej kontaminácii.

Po uplynutí počtu prevádzkových hodín stanoveného výrobcom sa v soláriu musí zabezpečiť výmena ultrafialových žiaričov opalovacieho prístroja za nové ultrafialové žiariče s rovnakým výkonom.

Prevádzková dokumentácia solária musí obsahovať nasledovné doklady súvisiace s prevádzkovaním opaľovacích prístrojov:

- záznam o prevádzkových hodinách opaľovacieho prístroja obsahujúci dátum a čas každého použitia opaľovacieho prístroja a priebežný súčet hodín čistého času svietenia žiaričov,
- návod na obsluhu opaľovacieho prístroja podľa technickej normy „STN EN 60335-2-27 Elektrické spotrebiče pre domácnosť a na podobné účely. Bezpečnosť. Časť 2-27: Osobitné požiadavky na spotrebiče určené na ožarovanie pokožky ultrafialovým a infračerveným žiarením (36 1055)“,
- doklad o výsledkoch merania ultrafialového žiarenia pri uvedení priestorov do prevádzky a doklad o výsledkoch merania ultrafialového žiarenia po výmene ultrafialových žiaričov opaľovacieho prístroja,
- doklad, ktorý preukazuje, že zamestnanci, ktorí obsluhujú opaľovacie prístroje, dostali potrebné informácie a praktický výcvik súvisiaci s možným rizikom vyplývajúcim z expozície umelému optickému žiareniu, ako to vyplýva z ustanovení nariadenia vlády SR č. 410/2007 Z. z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou umelému optickému žiareniu.

Prípravky používané v prevádzkach ZSoLT:

Plochy, pracovné nástroje a pomôcky, ktoré boli znečistené biologickým materiálom, sa pred čistením musia dezinfikovať prípravkom so širokým spektrom mikrobicídneho účinku.

Zdravotná a odborná spôsobilosť na vykonávanie epidemiologicky závažných činností:

Podmienky na výkon epidemiologicky závažných činností určuje § 22 vyhlášky MZ SR č. 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení. Epidemiologicky závažné činnosti, medzi ktoré zaraďujeme aj činnosti vykonávané v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, môžu vykonávať len osoby odborne a zdravotne spôsobilé.

Zdravotnú spôsobilosť preukazuje osoba potvrdením o zdravotnej spôsobilosti, ktoré jej na základe lekárskej prehliadky vydá lekár. Potvrdenie o zdravotnej spôsobilosti obsahuje meno a priezvisko osoby, dátum narodenia, trvalé bydlisko, dátum vydania a povinnosti osoby. Lekár súčasne osobu poučí o jej právach a povinnostiach a o tom, že ho pri ochorení musí vyhľadať.

Pri každom lekárskom ošetrení je osoba, ktorá vykonáva epidemiologicky závažnú činnosť, povinná upozorniť lekára na druh vykonávanej epidemiologicky závažnej činnosti. Tieto skutočnosti zaznačí lekár do jej zdravotnej dokumentácie.

Odborná spôsobilosť sa preukazuje podľa charakteru epidemiologicky závažných činností diplomom, vysvedčením vzdelávacích inštitúcií, ktoré uvádza príloha č. 6 vyhlášky MZ SR č. 585/2008 Z. z.. Pre činnosti vykonávané v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo ide o doklad o absolvovaní fakulty lekárskej, farmaceutickej, verejného zdravotníctva, ošetrovateľstva a sociálnej práce, strednej zdravotníckej školy, strednej školy alebo odborného učilišťa v odboroch starostlivosti o ľudské telo, rekvalifikačného akreditovaného kurzu v odboroch starostlivosti o ľudské telo, absolvovaného vo vzdelávacom zariadení s akreditáciou vydanou Ministerstvom školstva SR.

V prípade, že osoba ktorá bude vykonávať epidemiologicky závažnú činnosť v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo nespĺňa uvedené kvalifikačné predpoklady, má možnosť získať odbornú spôsobilosť úspešne vykonanou skúškou na príslušnom RÚVZ a získaním osvedčenia o odbornej spôsobilosti, pričom podrobnosti tohto postupu upravuje vyhláška MZ SR č. 209/2014 Z. z.